

یا زان :سا وه نین خرقان یحشی نین بندا میر
کندیندن بیرینجی عدلیه وکیلی
علی کمالی

=====

✧ اسعد نظامی ، سنل آپاردی ✧

طبیعتین قانونلارینا رعایت ائتمک بشرین کمال و حقیقته یفتشمه -
گینده تام و تمام اثری واردیر، هر نه ال دگمیش و آدام اوشاقلاری وسیله
سی ایله طبیعت ایستک لریندن دونموش و قشیرمه و مصنوعی سیستم لر چوخا -
لیب، اجتماعی مسئله لرینه ده چوخلو کوردوگون لر دوشوبدور، بونا گوره
گره که انسانلارین باشی بللی لری و انسانلارا یچون باشلاری آغرییانلار،
آدمیزادلارین حیات ساحه سینده طبیعی رابطه لری آختاریب، تاپیب آچیب
مختلف ملت لر آراسیندا یا دیدیر سینلار .

اوشاقلار بونا گوره معصوم اولارکی، دئی - دانیشیقلاری و ایش و گوج
لری طبیعتدن نشأت آلیر و بو طبیعی وضعیت لری خاطرینه چوخدا سومه لی
اولورلار، و آتالار سوزوده بوصمیمیت و فطری حالت لره مناسب دئییلیب کی:
(سوزون دوغروسون اوشاقدان سوروش) اما بونوع اوشاق و انسانلار هر
قدر رابطه لری طبیعتدن اوزاقلایب و مصنوعی آداملار رابطه لرینه یا خینلا
- شیرلار صفا و صمیمیت و بیر رنگلیکی الدن و شره لر .

تورک لرین تاریخ لری گؤسته ریرکی، اولار چوخ یئر لرده صداقت ائلن
جان و باشدان گفچیلر، اما حقیقتدن اوز دؤنده رمه یب لر .

تورک لرین بیر آیری طبیعی خلقت لری ده بودورکی، تا بیر هنر یا بیر
صفت یا بیر ادرم ولیاقته یا راشیقی و مناسبت لری اولماسین اونو دیله
کتیریب وادما ائتمز لر، نهجه کی، بیر مدعی نین ده گوردوگو ایش ایلن
سوزونون مطابقتی و بیرلیگی اولماسین اونا توجه و ایمان و اعتقاد گوزو
ایلن باخیب و دؤورونا بیغیشما زلار، اما اگر بیر شخصیت ایش باشاران
وائل گزدیرن و یا بخشی یا ماندان باشی چیخان اولسون، اونو بؤیوکلوکه،
وائل بیک لیکه و رهبر لیکه سفچیب و اوندان حمایت ائده لر .

ایراندا حکومت ائدن ائلخانیلار سلسله سی تورک لرین بیر بودا -
غیندان صایا گله لر ائل وسیله سی ایله سفچیتیب اورتانیا چیخمیشلار و
اولخانیلارین سفچماقینا خاطر، نه بؤیوک - بؤیوک تورولتا یلار تورولو

و اسلام بویوزان شورا، و انسانی فهور تانیان دموگراسی سیستم لری، نجه
 مین ایللر بوندان قابا قراق عملا تورک لری ایچینده اجرا اولورموش،
 ده ده قورقود کتابیندا (ایچ اوغوزا دیش اوغوز عاصی اولوب، بیبرک
 اولدیگی بویی) سؤلجه گینده، بییزیم اوغوز بابالاریمیزین بیگ لری نین
 ایلدن - ایله ایل لری نین اموز اجازه لری ایلن یغمالانماسی و بیگ لری ن
 اقتصادی قدرتلری آرادان گشتماقی و یاراماز استثمار قاعده سی نین
 نفی اولونماقی و بیگ لری ن خلق ایلن برابر اولماقلاری و بعضا ده عامی
 خلقدن آشا غاراق قرار توتماقلاری دلیل دیرکی، بییزیم اقللرده بویوکلوق
 اردمه، و اقل سفوه رلیگه و ایش باشارماق و فهم و ادراکا مربوط اولارمیش
 و آیری قدرتلر و کوجلری ن بیر بیگین انتخابیندا تاثیر ییوخوموش، نجه
 کی، یوخاریدا گلن سؤلچده گلیب: (اوچ اوخ، بوز اوخ ییغناق اولسا
 قازان اتوین یغمالاردادی، قازان کثری اتوین یغمالاتدی، ... قاچان
 قازان اتوین یغمالاتسا، هلالی نین الین آلیر، دیشاری چیخاردی، اوندان
 یغما افده لرلردی). تورک لری آیری ملت لری کیمی کندلی و شه رلی اولا -
 ندان بری ده، قرارداددی و یازیلی و مصنوعی قاید اوقانونلارا چوخ اقله
 باغلی اولما یبلار و اقللیق عنعنه لری و طبیعی عادت لری نی آ ز یا چوخ بو
 زمانه جان قورویوب ساغلا یبلار، اما او گؤزه ل و فطری و طبیعی عادت و
 خصوصیت لری قدیم اقللر حالت لری نده یا شایان و اونلار کیمی کؤچ و قون
 اقله ین تورک لرده هله ده قالی رلار و بویاغشی صفت لرو خاصیت لری، شهر لره
 ییغیشمه یین و کند لره سیغیشمه یین و اقل بیچیمینده قالان و چوخ قالی -
 ییغیناقلاری اولما یان و عزیز ایران دا ایستک لی آذربایجان دان اوزاق
 ساغلانان تورک لری آراسیندا چوخ - چوخ دبده دیر، نجه کی، ساوه نین بغداد -
 دی شاه سفوه ن اقلی نین و اونون قول بوداغی نین ایچینده معمول اولان
 خصلت لری، هله ده کی وارد دیر.

انسانلاری ن طبیعی عادت لری نده چوخ یاغین دیر و بو اقلین خانلاری
 و بیگ لری مخصوصا کچن مصر لرده فقط اموز ایگیدلیک - اقل سفوه رلیک
 و انسانیت و ایش باشاردیقلاری ن کوره، او مقاملارا سفیلیر میشلر، بو
 حقیقتین چوخ آیدین نمونه سی ۸۳ ایل بوندان قاباق بغدادی شاه سفوه ن
 اقلی نین " کلوند" طایفه سی نین اقلخان سی اولان مرحوم مصطفی
 قلیخان اسعد نظام سیماسی دیر.

اسعدنظامین تراژدی و جگرلری گباب ائدن، حقیقی سۆلجه گینی اوخوما -
قدان قاباق لازم دیرکی، ساوه ده یاشایان تورک ائللرین تاریخچه سینه
بیر نظر سلاق .

اول ساوانین کیچیک و غیردا تورک ائللرینه باغیب اوندان صورنا
بغدادی شاهسوه نلرین طایفالارینی و اونلارین بوداقلاری نین فهرستینی
کتیرک .

ساوادا یاشایان "موغان" شاهسوه ن ائلی آذربایجانین موغان
دوزوندن کلیب و اورادا یئر خوشلاییب و قالیب وییلاق - قیشلاق ائدیب
وایکی طایفایا بؤلونوبدور: "قیریلخی و قهرلی" . نجه عصرلربوندان
قاباق "زرگر" ائلی فارس و شیراز اولکه سیندن ساوایا کلیب وبومنطقه
نی بگه نیب وتورکی دیلینی اوز دیل لریندن یفیراق بیلیب و اوگره شیب
و ایشله دیبلر، نجه کی اسعد نظاما راجع گلن تراژدی منظومه نی
"قلیخان زرگر" تورکی و اسعدنظامین اوز دیلیجه دئییب و اوز آدینی
واسعدنظامی وتورکون گوزهل شعرینی او منطقه ده ابدی لشدیریبدیر .

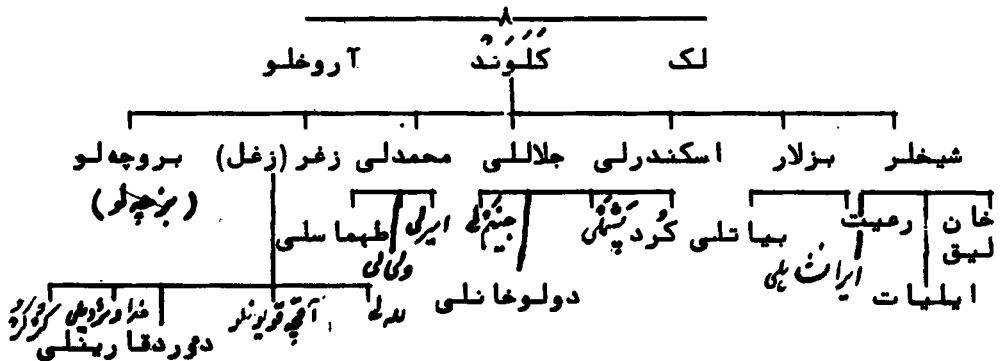
"عرب ائلی" ده نظره گلیرکی، یا تورک بغدادی ائلی ایلن یا حاشی
بغداددان ، یا خوزستان ، یا بوشهر و شیراز سمتیندن ، ساویه کلیب و اورادا
اوتراق ائدیب و عرب دیلینی آتیب و فارسی و هنرلی تورک لرین دیلینی
اوگره شیب و چیلخا تورک اولوب و بودیلی یا ییبدیر و عرب ائلی نین ایکی
طایفاسی مشهور دیر بیرسی "کلکو" و بیرسی ده " میسمت" .

آز- چوخ "کورد" ائللریندن ده ساویه کلیب و بو منطقه ده اوتراق
ائدیبلر و ساوه نین تورک ، خلج آدلی بیر بؤیوک ائلی ایلن قاریشیب
و "کوردخلج" یا "کوردشخ" آدینی اوزلرینه سحیب لر . نجه کی، هله ده
کورد خلج لردن "تورشک" و "منزلک" کندلرینده بیرعه ساکن دیرلر .

ساوه نین بغدادی شاهسوه ن ائلی نین اوچ بؤیوک طایفالاری "لک"
"آرخلو" و "کلوند" لردیرلر ، بواقلین بغداددان گلمه سی و طایفالاری وهر
طایفانین قول - بوداقلاری اوزو بیرچوخلو تحقیقات و وقت و دقت آپا -
راجاقدیرکی، هله لیک بورادا او مفصل تدقیقاتا و شرح احوالاتا مکانی -
میز یوغدور و بوایش گله جکه معول اولونور، فقط قیسا جا اشارة
ائلیرکی، لک و آرخلونون طایفالاری و مهم بوداقلاری بونلاردان عبا
- رتدیر : ۱- اینانلی ۲ - احمدلی ۳- ساتلی ۴- قوتلو ۵- الی قورتلو

۶- قره قویونلو ۷- کوسه لر ۸- پاریجانلی ۹- چلبلی ۱۰- یخ دونلو
 ۱۱- قاسملی ۱۲- سولدوز ۱۳- مهربلی ۱۴ دوگر ۱۵- موصولو ۱۶- برکت
 لی ۱۷ الی چوگانلی ۱۸- دولتوند ۱۹- جلیوند ۲۰- یخه وزیر آشلی
 ۲۱- بهار انلی ۲۲- شتلی .
 کلوند طایفاسی نین قول - بوداقلاری آشاغیدا گلن نمودار ایلی -
 گوسته ریلیر :

افل شاهسوه ن بغدادی

مرحوم اسعد نظام شیکلراقلی نین خانلیق تیره سیندن دیرو شیکلرین
 اقلیات تیره سی ساوانین زرنند بخشی نین قطعه ۴ منطقه سیننده اولان
 کومولگان (گمرگان) آدیندا کننده کی بوزماندا شهریار اجزه اولوب
 اوز حیاتلارینا ادامه و فریرلر .
 بزلارین تیره لری واسکندرلی لر کندلی وشهرلی اولوب اقلیقدان
 دوشولر .

بروچولو تیره سی دشک اولارکی، همان بزچلو اولسون نجه کی بو
 تیره اراک اطرافیندا باشا پامیش ایندی اراکین بیر بخشی بزچلو
 آدلانیب و بزچلولاردان اورومیه یه کشدیلر .

کلوند طایفاسی نین قیشلاقی ، ساوانین زرنند بخشی نین قطعه ۴
 قسمتینده کومولگان و بو قین کندلری ایمیش کی، ایندی شهریار اوستونه
 یازیلیر وها بئله خرقان بخشی نین خان آباد آدلی کند و گلگان آدلی
 مزرعه سی ایمیش وییلاقلاریدا ساوه خرقانی نین بخشینده وارما ، لارعلیشار
 و دوزک (دوزج) آدلی واو زمان ساوه نین مزلقان بخشیندن و ایندی
 همدانین درگزین بخشیندن صاییلان قارلیق آدلی کندلری ایمیش .

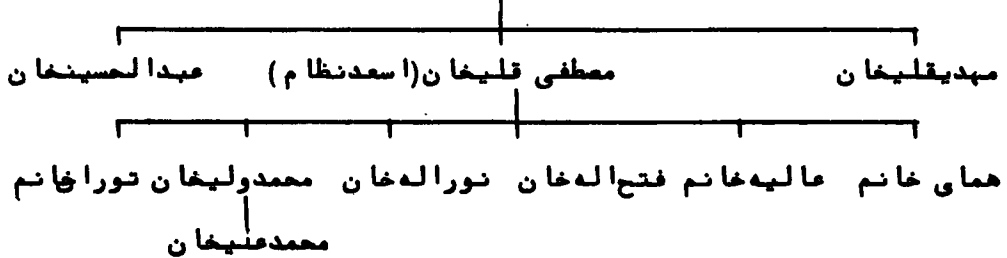
رحمتلی مصطفی قلیخان بغدادی شاهسوه نلری نین اقلی ایچینده چوخ

سئویرمیش و یوخاریدا شرح و ثریلن حالتده حقیقتاً اقل اونو قابلیت و ایگیدلیک و انسانیتینه خاطر ائلخانلیقینا یفتیرمیشن ایمیش نجه کی بو قهرمان ائلخانی بومقاما یفتیشدن قاباق ائلی نین نهستی نی بیر ظالم خانین یا اقل بیگی نین علیه رهبرلیک ائدیب و اوز ائلی - نین باشی بللی لری ایلن یا ناشی بیرا ما مزادادا تظلم ایچون بستده اوتوروب بالاخره زمانین حکومتی نین خواهشی ایلن بستی سیندیریب و ائلی نین حقیقی آلیب و اوزوده "اسعدنظام" لقبینه ملقب اولور، نجه کی بوماجرانی "عاصی" تخلصی اولان بیرخرقانلی شاعر فارسی دیلیجه دئییبکی او قطعه دن آرابیر - آرابیر نمونه ایچون نجه بیت انتخاب اتمیشیک :

شکر خدا که گشت جهان مقتضی المرام * آمد بهار و بوی گلم خورد بهر مشام
 خیمه زدند سوسن و سنبل بکوه ودشت * لاله بدل چوداغ به کف پر شراب جام
 مقصد ز لاله بود مرا خان ائل بیگی * قمری و عندلیب بود ائل خوش کلام
 خاطر شدند جمع ز "سولدوز" با "زفل" * بستند شال برزره زاده امام
 از معجزا م باشد شاه باغبیر * گفتا وزیر و برسان از من این پهام
 آمد وزیر اعظم و کردند عرض خود * از آن خبیث گوش بزرگ نمک حرام
 چون خان رسید خدمت شه داد بوسه ای * در خدمت ایستاد بمانند پورسیام
 فرمان نویس کرد معین دقیقه را * در سعد روز خواند بر او حکم مشکفام
 حکمت نمای بین که چسان حکم میکند * مسعود پورگرده و اب "اسعدنظام"
 اسعدنظام عملا ائل طرفیندن ائلخانی اولماق حالیندا ۱۳۱۹ هجری قمری ده حکومت ناحیه سیندن ده رسماً مقامی تأیید اولونورکی بو فرمانین اصیل نسخه سی الیه وار .

مرحوم مصطفی قلیخان نین شجره نامه سی آشاغیدا گلیب :

علیقلیخان (ائل بیگی)

اما بومقاله نین یازماغینا باعث اولان اسعدنظام قارداشی اوغلو

قارداشی گلینی نی ۱۳۲۰ هـ. قمری ده (۸۲ ایل بوندان قاباق) یای گونونده
 سئل آپارماقی و بوها ییل حادثه نین تراژدی مضمونوندا و مخمس بیجیمینده
 و هجا وزنینده "نجه کی صورالاردا استاد شهریارین حیدرباسی بو
 بحرده و بیرعالی سهوییه ده دئییلیب "قلیخان زرگر وسیله سی ایله
 دوزهلن و دئیلن منظومه نی تانیتدیرماق و او منظومه ساوه خراقان
 بخشینده و ۸۲ ایل بوندان بری بغدادی ائلی نین مخصوصا کلوندطایفا -
 سی نین دیلیری نین ازبری و اوره ک دردلری نی گؤسته رن صاییلماغینی
 اعلام ائتمکدیر .

دئییلنلره گؤره اسعد نظام اوجا بویلو و بورسبیللی و دولو -
 بیرچک لی ایمیش و گؤزلری نین هر بیر بی ریپاله جگیمیش رشیدلیقده
 اونا وردار یوخوموش . اما اسعد نظام قدرته یئتیشمه میشدن قاباق زر -
 گر ائلیندن ایکی رشید قارداش بیر ی رشیدخان و بیر ی قریب خان و منطقه
 ده چوخ قورخماز و آدلیم ایمیش لر کی اسعد نظام بیر دؤور مبارزه ده
 زرگر ائلینی و بو ایکی قارداشی خرقان محالیندا ائلیقدان سالیبدیر .
 و بیرروایتله قلیخان زرگر ، کی بوتراژدی منظومه نی سؤیله ییب اونا ورک
 یانیقیندان دئمه ییب بلکه طعنه ایلن و سئوینمکدن دئییب دیر .

اسعد نظامین آدی مصطفی قلیخان و آتاسی نین آدی علی قلیخان ایمش
 کی ، خرقانین و اراما کندینده . اگلشن منصور لشکر آدیندا تورک - خلج
 خانی نین "ختن" خانم آدیندا باجی سینی آلیر ، کی اونلاردان بیر قیز
 دنیا یا گلیر و همای آد قویولور ، بیرمدتن صوراً ختن خانم اولور .
 اسعد نظامین بیر آیری قادینی دا خدیجه خانم آیدی کی ، ائل ایچینده
 "کلین خانم" مشهور اولوب و امیدعلی خان قرابیکلونون قیزی و قزوین
 و همدان و ساوه نین آدلیم یاغی سی (محمد آقا شینگلیلی) نی اولدوره ن
 شاهشوه ن "فتح سلطان" نین عمه سی ایمیش .

اسعد نظامین یوخاریدا چکیلن مافله سیندن آد آپارمالی بیر یسی
 ده قارداشی مهدیقلیخان دیر کی ، اودا سئل حادثه سینده آرادان گفتمیش
 - دی بیر ی ده اوغلو فتح الله خان دیر کی ، اؤزوندن صوراً اسعد نظام
 لقبینی آلمیش و ائلیخان یئرینه گشجمیش دیر (عملا کلین خانم ائلیخانلیق
 وظیفه لرینی یئرینه یئتیرمیش) ، بیر ی ده قیزی همای خانم دیر کی ، منصور
 لشکر ناحیه سیندن او شاقلیق ایامیندا و اسعد نظامی سئل آپارانندان

صونرا ظاهرا گؤرونه وارما کندینه دعوت اولونورو ختن خانمین ارثیه سی گلین خانم وسیله سی ایله توتولما مازلیقا گؤره ایسته ر- ایسته مز او خیردا قیزین کبینین منصورلشگرین اوغلو محسن خانا اوخوندورو - لورکی خلج خانیندان بویثریش بغدادی شاهسئوه ن ائللری نین حقیقی ائلخانی سی "گلین خانما" چوخلو دکیب وهمای خانمی کوچایلن منصور لشگرین الیندن آلیب آپارماقا واراما کندینی نئچه پوزشاهسئوه ن آتلی سی ایله محاصره ائدیر و بالاخره منصورلشگر بواثلین قهرمان قیزی نین انتقام اودونو سؤندرک ایچون اؤزونون اوچ یاشلی فرخنده آدلسی قیزی نی همای یثرینه گلین خانم اوغلو محمدولی خانا گله جکده قادی ن اولماق نظری ایلن نشا نلاییب ویولاسالار و گلین خانم خلج کندین سینه محاصره سیندن ال گؤتورور .

فرخنده خانم خلج لرین تورک لهجه سینى بیلمزیمیش فقط شاهسئوه ن لهجه سی ایلن دانیشیب و اؤز آناسین دا تانیمایمیش و اون بئش یا - شیندا خرقانین علیشار کندینین اطلاقلی مرعینده (اٹله او یئرده کی، اسعد نظامی سئل آپارمیشدی) فرخنده خانم ایلن محمد ولیخانین هویسلاری توتولور .

اما سئل حادثه سی ایلن قیسا تاریخچه سی خرقانین مصرقان کندینده اولان زینت المجالس کتای نین بیر نسخه سی نین قیراغیندا آلارلسی میرزا عبدالله بئله یازیب: "بتاریخ یوم پنجشنبه هیجدهم شهر ربیع الثانی هجری قلب الاسد تابستان زمان ظهر باران وتگرگ شدید وسیل جریان پیدا کرد در مرتعه ویس آباد مرحوم اسعد نظام و برادرش مهدی قلی و پسرش نورالله خان و عروس عمویش جعفر قلیخان به سیل غرق شده و تمام اثاث البیت آن مرحوم راسیل برد، ۱۳۲۵ مطابق پارس ائیل ."

او حادثه نی ۱۳۲۵ هجری قمری ده تنظیم اولونان بیر استشهاده صحیفه سی نین آلتیندا خرقانین مصرقان و دوزک آدلی کندلری نیناها - لیسى و شخصیتلری ده تایید ائتمیشلر. اما عصرین طلبینه گؤره وائسل ناموسونون خرمیت و عصمتینی ساخلاماق ایچون بوشهادتنامده جعفر قلی خان گلینیندن آد آپاریلما یب دیرلر. (بواستشهاده ونئچه آیری اصیل سندلری آقای محمد علیخان اسعدی جتابلاری مؤلفین اختیاریندا قویوبلار کی، اسعد نظامین کتایبیندا گله جکده استفاده اولونا جاقدیر .)

دشمک اولورکی، شهادتنامه تخمیناً ۳۷ مهم شخصیتلرین مهری ایله
مؤهورلنمیشدیر .

اٹله کی روایت اولونوب مرحوم اسعدنظامی سئل آپاران ایل کلوند
طایفاسی اون ایکی مین اٹولیدن آرتیقمیش ، اسعدنظامین یوردوخرقا –
نین علیشار کندی نین ویس آباد مرتعه سی نین اطاقلی آدلی چؤلونده
قورولموشوموش، وساعت اسعدنظام بلکه آیریلاریدا یابین ایستیسینه
خاطر ناهاردان صورنا یاتیب یوخودا ایمیشلر .

اسعدنظامین چادریندا ، اٹوایچی سی ویخدانلاریندا اون دؤرت مین
تومن اشرفی وقیزیل وگوموش پولو واریمیش که حکومت حکمی ونشچه قازاق
ما موریتی ایلن ایلیق خراجی آدینا اٹلردن توپلانیب وچا درداسا خلانا –
رمیشکی، تهرانا گونده ریلسین .

بختین قارالیقیندان یای گونونده گون اورتادان صورابیرقارا
بولوت کلیب اطاقلی چؤلونون اوستونو آلیر، اوشدت ایلن دولو ویاغیش
کلماق اوفطده هئچ کیمسه نین خیالینا خطورائتمه زایمیشکی، بیرآندا
گورولورکی، سئل نئچه سین زنجیرین قیرمیش ده لی لر کیمین یوردوباشینا
آلیبکی، یوخولایانلار، هر بیر یی تله سیک بیر جور زختخوا ابدان قالخیب وچا در
لاردان چوله قاچالار. اما اسعدنظامین اوچ یاشیندا "نورالله خان" آدینا
خیردا بالاسی چا دردا قالمیش ایمیش کی اسعدنظام قورخما زوا وزگونچو
اولماقینا خاطر سئلدن قورخما ییب ، آموزونو نهنک کیمین سئلین اورتا –
سیندا چادر ایچینه کی هله دیره ک لری بیخیلمه میش آتیب ونورالله خانی
قوجا قلاب ایسته رکی چا دردان خارج اولسون سئل چادری اسعدنظام ایلن
نورالله خان باشینا بیخیب واونلاری چادرا بورویوب باشینا آلار، گفته
بو حال و حیثه اسعدنظام آموزونو سو اوزونه یقتیریب و اشاره ایلن سئل
قیراغیندا باش و گوزلرینه ووران ائل – آرخاسیندان ایپ وامداد
ایستر ولی سئل آمان وئرمز، ایندی بوسیز و بودا قلیخان زرگرین اسعد
نظامین سئل آپارما دردلی وساوه نین بغدادی اٹلی نین اوره کینه اود
ووران وهر عاطفه لی انسانی یان دیریب یاخان وساوه تورک لری نیسن
"حیدر بابایا" اوخشیان منظومه سیندن اله کلن پارچالار:

✽ آپارما سئل آماندی ✽

قارابولوت گوی اوزونو توتوبدور ✽ هئچ بیلمه نم بختیمه دن یاتیب دیر

چرخ فلک قوللاریمی چا تیبیدیئر * آرالان، آرالان، آرالان بولوت
باشیمیز اوستونده ، قارالان بولوت

چادری قورموشدوم در دربندده * من بیرچراغیدیم او "کلوند"ه
قیرخ بندو آتلازیم قالدی چمنده * آپارما سئل، آپارما سئل آماندیر
"اکبرخان - اصغرخان" (۱) منلن یا ماندیر

سئل اوینادی چادروما دایاندی * هر بوغلیان یوغوسوندان اوینادی
"کلین خانم" (۲) دغدی: وای ائویم یا * یخمدن ال گوتور قارالی بولوت

بوردان رد اول گونان بلالی بولوت

تولو گلدی داغ وداشدان اندیردی * داشلار دگدی، قول قیجیمی سیندیردی
ایندی بیلدیم فلک گوجون بیلدیردی * بوسئل منیم دودمانیم داغیتدی
فلک ووردو خانمانیم داغیتدی

خاراب قالسین اطاقلی نین^۴ چوللری * یاغیش یاغدی، جوشقون ائتدی سئل
سودا اوزهر "نورالله خان" ^۵ ائللری * خیردا او شاق داغ وداشا چالیندی
"خدجه خانم" یا نا - یا نا قال ایندی

اون ایکی مین قارا چادر دیره گیم * اون ایکی مین ائولی یخیرچوره گیم
اوره گیمده قالدی منیم دیله گیم * بوندان بئله دشمن اقله ال تاپار
نامرد غنیم اولکه میزده آت چاپار

اقلخانیدیم، اقلخانیلار ایچینده * گوموش بوغوو آتلازیمین قیچینده
اقلخانینی سئل آپاردی بیچینده * هئی باخارام سئلین آردی توکنمز
هئی باخارام اقلین آردی توکنمز

کیم گورموشدو یای گونونده بورانی^۶ * بیرگونده ائیله یه دوردنا حق قانی^۷؟
سئل آپاردی مصطفی قلیخانسی^۸ * یورد داغیلدی، اوبالاریم کؤچولدو
مالیم جانیم گفتدی امک هج اولدی

کیم گورموشدو یای گونونده قارا ولا * آدینا آخشامی ناطووار^۹ اولا
دشمنلره بخت و اقبال سارا ولا * دوستلاریمیز یاس دونونو گفیه لیر
"اسعدنظام" گفتدی آخ وای دئیهر

قارا بولوت قالخیب گلدی ها وایا * دشمن دکیل دوراخ گفداخ دا وایا
قلم - دوات گتیر یا زاق سا وایا * سا وانین خاقلاری بیزلن یا ماندیر
قول وقرار، ایلقارلاری یا لاندیر

"اسعدنظام" بو دره دهن یوللاندی * قیزیل ساعت بیله گپندن ساللاندی

لشی گفندی وارا مادا چالاندی^{۱۰} * آماندیر سفل دیرک لریمی اگمه
 اوزومو آپاردین، بالاما دگمه
 قازاق^{۱۱} اغیر افتدی خان دورسفلگلک * تایشریمدن دوردوم، سفل ائوه دولک
 عجیز "نورالله" می الیمدن آلدی * گوزلریمین بیردن نورو چکیلدی
 الف قدیم دال بویو تک بوکولدی
 ال ایاقیم یفردن اوزدو آغلادیم * تاجانیم وار یدی اوزوم ساغلادیم
 باشیم یاریلدی داغ داشا اوغرادیم * اوغوروموز بیزیم هئج خفیر اولماک
 بو بیلاقدان بیزه هئج سفیر اولمادی
 ووردو داشدان داشاسیندی قوللاریم * عزاما اوتورسون آغیر افل لیریم
 حنالی بارماقلار، بور^{۱۲} سیپیل لیریم * خره بینن^{۱۳} قانا دوندو قارداشلار
 بیزه ظلم و ستم اولدو قارداشلار
 خاراب اولسون "ویس آبادین"^{۱۴} آدره سی * دوردیاندان سفل گلیر، اولمور چاره^{سی}
 اسعد نظام ایدیم افلر اییه سی * بوندان صورا دودمانیم داغیلیر
 افل قویونو یاد اولکده ساغیلیر
 کیم گورموشدو بیریقله طوفان اولا؟ * فلک بیریسنن بقله یجان اولا؟
 مندن صورا "ابوالفتح خان" خان اولا * هئج بیلنمز باشانه لر گلله جاخ؟
 دونیا کیمدن صورا، کیمه قاله جاخ؟
 بیغان دولواشرفیدی، قیزیلدی^{۱۶} * سفل آپاردی الیم الدن اوزولدی
 بلشیم دگدی داشدان داشا ازیلدی * دئیین بو ایبل، دیوان، خراج آلماسین
 کلوندی سیغیب دارا سالماسین
 جوت یخدانیم "غشگری"^{۱۷} ده توتولدی * ائو ایچینده، افل ایچینده ساتیلدی
 "مصطفی" نین بارماقلاری چا تیلدی * بوایل بیلاق بیزلره قیشلاق اولدی
 آچیق چول افلرهدار دوستاق اولدو
 گفدین دئیین عزیز قیزیم تورانا * غلیانی دولدورا وئره جفیرانا^{۱۸}
 جوت - جوت عربی آت قالدی ویلانا * مندن صورا آتلاریمی مینن یوخ
 بیره قوج ایکید سرداریمی^{۱۹} اگفین یوخ
 سفل اوینادی اوطاقلیدان کتیردی * وارا ما^{۲۰} داکرچک آلیکه یختیردی
 منصور لشکر^{۲۲} جنازه می گوتسوردی * آنا باجیم قاشیم قانا بولاندی
 قیرمیزی بیره گیم لاتا^{۲۳} بویاندی
 بقله دئییر (قلی)^{۲۴} شعری دوزه لدن * سرنوشتی یازیلیمیشدی از لدن

بویوک خان^{۲۵} جنازم سالما نظردن * ائللخانی نین خوارا ولما سین اولوسو
آغلا سین یاسیندا اقلی - اولوسو

اطاقلیدان وارا ما کندئنین کرچک لیک مزرعه سینه ایکی آقاچ^{۲۶}
یولدور، سئل او دؤردبختی دونموشو هر بیرینی بیر یئرده بوغوب اسعد
نظامین نعشینی وارا ما نین کرچک لیک مزرعه سینده بیر "سید- سوکوت -
بید" آقاچ نین دوشونه یا پیشدیریب ،لات ولایا وچیل - چیرپی^{۲۷} ایلن
اوستونو اورتور، وارا ما دا بیر حسینعلی آدینا دیل سیز کیشی واریمش
کی، استعاره ایلن اونا "ابییه"^{۲۸} خطاب ائدر میشلر، ابیی سید آقاچ نین
بیخینده پالچیق ایچینده بیر سردستلی بیلک گورورکی هولسک قاچیب
منصور لشکره خبر آرارار منصور لشکرده اورادان کی، احتمال وئرر اسعد
نظام ایلن یاناش آروات خلقلریندن و خانملارینداندا سئل گتیر میشلر
اولسون اوحدودلارا گئدیپ - کلمه گی یاساق ائدر و جنازه نی یا جنازه لری
تاپاندان صورا - احترام ایلن اسعد نظامین جنازه سین گوتورور، بیر
روایتیه اسعد نظام اطاقلی چولونده و بیر آیری داها دوغرو روایتیه ده
قم شه رینده "حضرت معصومه علیها سلامین" صحنینده نورالله خان ایلن
بیر یئرده دفن اولونوبدور .

قلیخان زرگرین آیری جالب و متنوع سوزلریده واردیرکی، هله بیزیم
ایمیزه چاتما ییب دیر، آنجا ق آختاریشلاریمیز دوام ائدیر. اما بیردئمهل
سوزده بودورکی، اسعد نظامین اون دؤردمین تومن اشرفی وقیزیل وگوموش
خراجا مربوط اولان پوللارینی دا سئل آپاریبکی وارا ما چائنین اطرا -
فیندا یا شایانلار (آمریکا ینگی تاپیلان ایلرده واونون چایلاریندا
مهاجرلر قیزیل آختاران کیمی) بو آخرلاراجک بوچایین دلیک دئشیگنده
اشرفی آختاریب وگا هدان دا بعضی سکه لر تاپیلارمیش . بو منظومه نین تو -
پلاما قیندا اول اوز نام کی، عمروم بویو اونا مدیونام اوشا قلیق ای -
میندا آتا و آنا و بویوک باباسی و قارداشلاری و عمی سی ایلن مصرقاندا
اشولری چیا ول ویغما اولونوب و اودا چکیلیب و اوزلری جیرا وارا ما
کندینه سورگون اولما قا خاطر اسعد نظامین سئل آپارما منظومه سیندن
نچه بند وارا ما اهالی سیندن اوگره شیب و او زوده یاریم قرن حدودیندا
اونلاری بیر مقدس ورد کیمی ذکر ائدیپ منیم کیمی ائل سئوه را و غلونا
یشتیریپ دیر و بوباره ده بولوبندلی آقاتقی، مصرقانلی اوستاد و بویوک
ملی شاعریمیز آقای اکبرخان رزاقی و آقای محمد زمانی صوفلر، علیشارلی

نصرت آقا، ورچندلی آقای حسن صادقیان، وارا مالی حاج محمدعلی مددی و اونون قادینی زینب خانم وعلیشارلی آقای حمزه زرگر و حجیب لسی میرزا محمدقلی و بالاخره مرحوم اسعدنظامین نواده سی آقای محمدعلیخان اسدی، اصیل مدرک لری بیزیم اختیاریمیزدا قویوبلار و هامیسی اللریندن گلن هنج بیر یاردیمی اسیرگه مه ییب لر، بونا گوره ده اولارین هامی سینا اوز درین منتداریلیقمی بیلدیریرم.

- (۱) اکبرخان و اصغر خان اسعدنظامین محلی رقیب لریندن ایتمیش ۲۰) گلین خانم = همان خدیجه خانم و اسعدنظامین شاهسوهن اولیندن اولان قادینی دیر. (۳) تولو = دولو. (۴) اطاقلی = ویس آباد مرتعه سی نین بیر قسمتی.
- (۵) نورالله خان = اسعدنظامین غیردا بالاسی. (۶) بوران = طوفان.
- (۷) اشاره دیر اسعدنظام، نورالله خان، مهدیقلیخان و جعفرقلیخانین گلینه کی، بو دورد نفری سئل آپاریب. (۸) مصطفی قلیخان = اسعدنظام
- (۹) ناطووار = ناطیار، ناجور. (۱۰) اسعدنظامین نعشی وارا مادا چاللا- نما یب دیر، بومصراع، اسعدنظامین وارا مادا نعشی پالچیق لارا یچینده چاللا- نما قا اشاره دیر. (۱۱) قازاقلار بغدادی اقلین خراجین بیغش دیریب- مرکزه آپارما قا اسعدنظام اوردوسوندا واریمیشلار. (۱۲) بومصراع گؤ- سته برکی اسعدنظامین توکلری بوروموش. (۱۳) خره = لجن (۱۴) ویس آباد ساوه خرقانی نین علیشار کندی نین چوللریندن حساب اولونور.
- (۱۵) اشاره دیر اسعدنظامان صونرا، ابوالفتح خانین اقلخانلیغینا.
- (۱۶) اشرفی لر و قیزیلر اون دورد مینه قدر اقلین خراجی ایتمیش.
- (۱۷) خشگری = خشگرو، ساوه نین زرنده شی نین کندلریندن برکی وارا ما چایی اورادان گچر. (۱۸) جئیران = اسعدنظامین عاقله سیندن بیگری اولمالیدیر. (۱۹) سرداری = بویوک شخصیتلرین اوعمرده اوست گشیملی.
- (۲۰) وارا ما = منصورلشگرین وختن خانمین کندی کی، اسعدنظامی سئل اورا گتیریر. (۲۱) کرچک لیک = کرچک اکیلن مزرعه کی وارا ما ملاکیندن صایی لیر. (۲۲) منصورلشگر = وارا مادا خلج خانلاریندان و اسعدنظامین قاینی ایتمیش. (۲۳) لات = گل ولای، لجن. (۲۴) قلی = قلیخان زرگر بومنظومه نی خلق اقله یین دیرکی بیر یفرده ده، "امیر" دلی بیر شخص بومنظومه ایلن معرفی اولونوبدور. (۲۵) بویوک خان = بورادا منظور، منصورلشگر دیر.
- (۲۶) هر آغاچ ۵ کیلومتر دیر. (۲۷) چیل چیرپی = آغاچ لار بودا غی و باش قولاغی. (۲۸) ابیه = او شخصین بولفظ اوسته تکیه اولماغینا خاطر اونا ابیه دفریمیشلر.